

Briuselis, 2026 m. birželio 1 d.
(OR. en, it)

9646/26
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2023/0250 (COD)

CODEC 993
JAI 654
COPEN 197
DROIPEN 98
FREMP 187
SOC 288

PRANEŠIMAS DĖL „I/A“ PUNKTO

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, projektas (**pirmasis svarstymas**)

- Teisėkūros procedūra priimamo akto priėmimas
- = Pareiškimai

Vengrija paprašė į Tarybos posėdžio protokolą įtraukti šį pareiškimą

Vengrija teikia ypatingą svarbą aiškiam Europos Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimui, kaip nustatyta Sutartyse. ES sutarties 5 straipsnyje įtvirtintas suteikimo principas ir toliau yra ES teisinės tvarkos kertinis akmuo ir jo turi būti visapusiškai laikomasi tiek teisėkūros, tiek ne teisėkūros procedūra priimamų aktų atveju. Vengrija pabrėžia, kad jokia šios direktyvos nuostata negali būti aiškinama kaip sukurianti precedentą, kuris darytų poveikį kompetencijos paskirstymui tarp Sąjungos ir jos valstybių narių viršijant tai, kas Europos Sąjungai suteikta Sutartimis, taip pat ji negali iš anksto nulemti vertinimo, ar Sąjunga turi kompetenciją veikti tam tikroje srityje. Kompetencijos paskirstymas visada turi būti nustatomas griežtai remiantis Sutartimis. Bet koks šios direktyvos aiškinimas, kuriuo preziumuojamas Sąjungos kompetencijos išplėtimas viršijant tai, ką valstybės narės suteikė Sutartimis, būtų nepriimtinas.

Primename, kad Vengrija pripažįsta ir propaguoja vyrų ir moterų lygybę pagal Vengrijos pagrindinį įstatymą, Europos Sąjungos pirminę teisę, principus ir vertybes, taip pat iš tarptautinės teisės kylančius įsipareigojimus ir principus. Moterų ir vyrų lygybė yra įtvirtinta Europos Sąjungos sutartyse ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje kaip viena iš pagrindinių vertybių ir teisių. Be to, ES sutarties 10 ir 19 straipsniuose kartu su Chartijos 21 straipsniu, *inter alia*, „lytis“ (angl. *sex*) nurodoma kaip konkretus diskriminacijos pagrindas, kuris turi būti draudžiamas. Atsižvelgdama į tai ir į savo nacionalinės teisės aktus, Vengrija „socialinės lyties“ (angl. *gender*) sąvoką šioje direktyvoje aiškina kaip nurodančią „biologinę lytį“ (angl. *sex*).

Italija paprašė į Tarybos posėdžio protokolą įtraukti šį pareiškimą

Klausimai, susiję su fizinių asmenų statusu ir veiksmumu, priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai, taigi Sąjungai šioje srityje nėra suteikta teisėkūros kompetencijos (ES sutarties 5 straipsnis). Tai reiškia, kad sąvoka „socialinė lytis“ (angl. *gender*) priklauso išimtinai Italijos kompetencijai: ES negali nei jos apibrėžti, nei reglamentuoti. Todėl sąvoka „lytinė tapatybė“ – o taip pat ir atitinkama teisė į tapatybę – bus aiškinama pagal nacionalinę teisę, kurioje lytis (angl. *gender*) skiriama kaip biologinė lytis (vyras arba moteris).

Dėl tų pačių priežasčių terminas „sąveikinė diskriminacija“ pagal nacionalinę teisę bus aiškinama kaip reiškianti „daugialypę diskriminaciją“.

Italijos teisės sistemoje pripažįstama galimybė moterims nutraukti nėštumą. Todėl šiame pareiškime nagrinėjamas klausimas yra susijęs ne su „esme“, o su „procedūra“. Šis klausimas priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai. Todėl Italija apgailestauja, kad į Sąjungos teisėkūros procedūra priimamą aktą tokia nuoroda buvo įtraukta, Sąjungai neturint kompetencijos šioje srityje ir tam nesant teisinio pagrindo.

Malta paprašė į Tarybos posėdžio protokolą įtraukti šį pareiškimą

Malta palankiai vertina visas pastangas toliau stiprinti aukų teises. Šiuo atžvilgiu Malta iš esmės palankiai vertina kompromisinį paketą. Tačiau Malta ir toliau prieštarauja konstatuojamosiose dalyse pateikti nuorodai į nėštumo nutraukimą.

Nuoroda į nėštumo nutraukimą kenkiama valstybių narių nacionalinei kompetencijai, susijusiai su sveikatos priežiūra ir jų atitinkama nacionaline sveikatos priežiūros sistema, ir toks kišimasis yra tiesiog subsidiarumo ir proporcingumo principų pažeidimas.

Be to, abi teisėkūros institucijos nesusitarė dėl rezoliucinės dalies nuostatų, kuriose būtų išsamiai išdėstyti konkretūs medicininės pagalbos seksualinio smurto aukoms būdai, įskaitant nėštumo nutraukimą, bet juo neapsiribojant.

Konstatuojamųjų dalių tikslas – glaustai išdėstyti pagrindines dėstomosios dalies nuostatas sąlygojančias priežastis¹. Todėl konstatuojamojoje dalyje pateikta nuoroda siekiama papildyti ir pagrįsti atitinkamos nuostatos dėl galimybės naudotis lytinėmis ir reprodukcinėmis teisėmis aiškinimą.

Konstatuojamosiose dalyse institucijos privalo įrodyti, kad veikė neviršydamos savo kompetencijos, kad siūlomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kad Sąjungos veiksmas neviršijama to, kas būtina Sutarčių tikslams pasiekti. Todėl konstatuojamosios dalys yra labai svarbios akto galiojimui. Tai ne kartą patvirtino ESTT. Taigi nagrinėjama konstatuojamoji dalis neatitinka SESV 296 straipsnio kriterijaus.

Dėl to galėtų būti sukurtas precedentas, preziumuojant, kad Komisija vertintų, kaip valstybės narės įgyvendina atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias jose būtų teisiškai prieinama teisė į nėštumo nutraukimą.

Todėl Malta balsuojant susilaikys, nors pagal Akto dėl Maltos Respublikos stojimo sąlygų protokolą Nr. 7² jai visiškai netaikoma pareiga perkelti į nacionalinę teisę ir įgyvendinti ES teisės aktus dėl abortų.

---

¹ Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendrojo praktinio vadovo asmenims, rengiantiems Europos Sąjungos teisės aktus, 10 gairė.

² https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_7/sign/ltu

Slovakija paprašė į Tarybos posėdžio protokolą įtraukti šį pareiškimą

Slovakijos Respublika atkreipia dėmesį į Direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, galutinį kompromisinį tekstą.

Slovakijos Respublika ir toliau išlieka visapusiškai įsipareigojusi stiprinti nusikaltimų aukų teises, paramą joms ir jų apsaugą, taip pat kovoti su visų formų smurtu ir diskriminacija. Šiuo atžvilgiu Slovakijos Respublika norėtų priminti savo poziciją dėl termino „lytinė tapatybė“ (angl. *gender identity*) įtraukimo į direktyvos 22 ir 23 straipsnius.

Slovakijos Respublikos Konstitucijos 12 straipsniu draudžiama diskriminacija ir užtikrinamos lygios teisės visiems asmenims. Nors Slovakijos Respublika yra visapusiškai įsipareigojusi apsaugoti visas aukas jų nediskriminuojant, ji nemano, kad būtina išskirti arba atskirai pabrėžti sąvoką „lytinė tapatybė“, kadangi direktyvoje numatyta apsauga vienodai taikoma visoms aukoms.

Slovakijos Respublika taip pat primena, kad pagal Slovakijos Respublikos Konstitucijos (Konstitucinis aktas Nr. 255/2025 Rink.) 52a straipsnį Slovakijos konstitucinėje sistemoje pripažįstamos biologiškai apibrėžiamos lytys (angl. *sex*): vyras ir moteris. Po 2025 m. priimtų Konstitucijos pakeitimų Slovakijos teisinėje sistemoje pripažįstama, kad objektyvi biologinė realybė yra vienintelis veiksnys, lemiantis teisinį klasifikavimą valstybės lygmeniu. Slovakijos Respublika primena, kad direktyvoje nėra nustatyta savarankiška šios sąvokos apibrėžtis pagal ES teisę ir kad jos įgyvendinimas ir toliau priklauso valstybių narių kompetencijai. Todėl terminas „lytinė tapatybė“ bus aiškinamas ir taikomas pagal Slovakijos Respublikos konstitucinę tvarką ir nacionalinės teisės aktus.

Be to, kalbant apie 13 konstatuojamąją dalį ir nuorodą į lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, Slovakijos Respublika primena, kad Europos Sąjungai nepriklauso bendra kompetencija sveikatos priežiūros politikos srityje. Pagal SESV 168 straipsnio 7 dalį už sveikatos politikos apibrėžimą ir sveikatos paslaugų bei sveikatos priežiūros organizavimą ir teikimą tebėra atsakingos valstybės narės.

Todėl Slovakijos Respublika laikosi nuomonės, kad atitinkamomis direktyvos nuostatomis visapusiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją ir nesukuriama jokių naujų pareigų, kurios viršytų numatytąsias Sutartyse ir nacionalinėse konstitucinėse sistemose. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Slovakijos Respublika balsuojant susilaikys, tuo pačiu ir toliau laikydamosi įsipareigojimo apsaugoti aukų teises.